1899. Zeven en veertigste Jaargang. (Tweede Kwartaal.) No. 26

DE BAZUIN

Stemmen uit „De Gereformeerde Kerken in Nederland."

(Ten voordeele van de Theologische School te Kampen.)

Joël II : 1a, Blaast de bazuin!

Vrijdag 30 Juni 1899

Hagg. I : 4, Is het voor ulieden wel de tijd, dat gij woont in uwe gewelfde huizen, en zal dit huis woest zijn?

Dit blad verschijnt des Vrijdags. Prijs per 3 maanden, fr. per post *f* 1.50. Voor Oost-Friesland en Amerika *f* 1.75. Voor Z.-Afrika *f* 2.50. Abonnementen buiten het Rijk moeten per kwartaal vóóruit worden betaald. Afzonderlijke Nrs 12½ ct. Advertentiën van 1—10 regels *f* 1; elke regel meer 10 cts. Boekh.-advertentiën 3/2 maal.

UITGEVER:
G. PH. ZALSMAN,
KAMPEN

Advertentiën en Bestellingen vrachtvrij te adresseeren aan den UITGEVER G. PH. ZALSMAN te KAMPEN. — Kerkelijke Berichten en Stukken der Medewerkers aan den REDACTEUR, dHr. C. MULDER te KAMPEN. — Binnenlandsche Bladen, Intezenden Stukken en Werken ter recensie aan den HOOFDREDACTEUR TE AMSTERDAM, Ds. W. H. GISPEN. —

Officiëele Kerkelijke Berichten, Verslagen enz.

(Uit *Het Kerkblad* van 30 Juni 1899, nr. 26.)

GEN. SYN. TE GRONINGEN.

Namens Gecommitteerden uit de beide Kerkeraden der Gereformeerde kerk van Groningen noodigt de ondergeteekende de leden dier Synode, die van logies bij particulieren wenschen gebruik te maken uit, hem daarvan bericht te zenden vóór den 11 *Juli a.s.*

Aanvragen, welke na dien datum mochten inkomen, zullen terzijde moeten gelegd worden.

H. E. SMIT,
Hoendiep U. 524.

Groningen, 20 Juni 1899.

GEREF. GYMNASIUM TE KAMPEN.

Het Toelatings-examen voor de verschillende klassen van het Gereformeerd Gymnasium te Kampen zal D. V. gehouden worden op Donderdag 6 Juli a.s. Men melde zich hiertoe aan, met opgave der klasse, voor welke men examen wenscht te doen, vóór den 1en Juli bij den Rector.

Programma's voor den nieuwen Cursus met opgave van eischen enz. zijn te verkrijgen voor f 0.25, bij den boekhandelaar G. Ph. Zalsman.

De Rector,
DR. F. F. C. FISCHER.

BERICHTEN VAN PLAATSELIJKE KERKEN

WINTERSWIJK, 23 Juni 1899. Uit het tweetal: Ds W. Breukelaar te Halfweg en Ds. H te Velde te Varsseveld, is eerstgenoemde heden beroepen tot Herder en Leeraar bij de Geref. kerk te Winterswijk.

Namens den Kerkeraad,
H. A. v D MAST, Scriba.

—

BREUKELEN, 25 Juni 1899. Voor onze gemeente was het heden een gewichtige dag. Onze nieuwe Leeraar Ds. G. Elshove werd des voormiddags in zijn dienstwerk ingeleid door Ds. W. H. Gispen van Baarn, naar aanleiding van Matth. 10 : 40. Des avonds verbond zich Ds. Elshove aan onze gemeente, predikende over Jesaia 14 : 32. Zegene de Heere gemeente en Leeraar.

Namens den Kerkeraad,
A. G. D. GERRITSEN.

—

MONNIKENDAM, 26 Juni 1899. Onze geliefde Leeraar, Ds. U. Faber, ontving een roeping van de Geref. kerk te Ee. Moge zijn keuze overeenkomstig den wil Gods wezen, tot eere zijns Naams en tot opbouwing van zijne kerk.

J. ZEELTE, Scriba.

—

BUNSCHOTEN A, 26 Juni 1899. Zondagmorgen na de godsdienstoefening maakte onze algemeen geachte Leeraar Ds. J. Bakker aan de gemeente bekend, een roeping te hebben ontvangen van de kerk te Oud-Loosdrecht. Dat zijn gezegende arbeid alhier nog niet moge worden afgebroken, is de wensch van kerkeraad en gemeente.

Namens den Kerkeraad,
G. HUIJGEN, Scriba.

—

TEN POST, 27 Juni '99. J.l. Zondag werd aan de gemeente bekend gemaakt het verblijdend bericht, dat Ds. Woldinga van de Leek de roeping heeft aangenomen. Geve de Heere, dat hij tot ons mag komen met een zegen des Evangelies

Namens den Kerkeraad,
A. R. KIMM, Scriba.

—

COEVORDEN, 27 Juni 1899. Zaterdag j.l. mochten we het verblijdend bericht ontvangen, dat de Weleerw. heer C. Oussoren van Amstelveen, de roeping onzer gemeente heeft aangenomen.

Namens den Kerkeraad,
E. SCHIPPER, Scriba

—

CULEMBORG, 27 Juni '99. Wegens de ontstane vacature der gemeente door het overlijden van Ds. W. J. de Haas, wordt men verzocht alle stukken deze kerk betreffende toe te zenden aan den *Scriba, Johs. v. d. Berg te Beusichem.*

Namens den Kerkeraad,
JOHS V. D. BERG.

—

MILDAM, 15 Juni '99. De kerkeraad der Ger. kerk alhier heeft besloten, geen collectanten, voor welk doel ook, te steunen, tenzij minstens 3 weken tevoren door collectanten daartoe bij genoemden kerkeraad aanvrage heeft plaats gehad.

Namens den Kerkeraad,
J. SYBRANDY, *Praeses.*
K. KOENEN, *Scriba.*

BERICHTEN VAN CLASSES.

Classe Woerden.

Vergadering *Donderdag* 20 *Juli* '99. Opgaven voor het Agendum in te zenden uiterlijk 5 *Juli*, aan eerstondergeteekende.

Namens de roepende kerk,
C. ZWAAN, *Praeses.*
M. VAN DEN BERG, *Scriba.*

Zevenhoven, 21 Juni '99.

Classis Enkhuizen.

De Classis Enkhuizen zal D. V. vergaderen te Hoorn *Dinsdag* 25 *Juli*. Aanvang 12 uur.

Punten voor het Agendum worden ingewacht vóór *Dinsdag* 11 *Juli* door

VAN ANKEN, *Cl. Corresp.*

Urk, 26—6—'99.

Classis Ommen.

Misschien zal de Classis op *Woensdag* 26 *Juli* gehouden worden te Hardenberg, begin 's morgens om tien uur.

Stukken voor de Agenda worden ingewacht voor 12 *Juli* aan den scriba der roepende kerk te Den Ham.

J. MODDEJONGE, *Scriba.*

Den Ham, 26 Juni '99.

Classis Middelburg.

De Gereformeerde kerk te Gapinge, daartoe op de jongstgehouden Classis aangewezen, roept bij dezen de kerken der Classes op, om in Classis te te vergaderen op *Dinsdag* 1 *Augustus ek.*, des voormiddags te half tien ure, in de Gasthuiskerk te Middelburg. Voorstellen enz. voor de Agenda gelieve men *vóór* 17 *Juli* in te zenden aan den Weleerw. heer J. Zijp, Actuarius te Koudekerke.

Namens de roepende Kerk voornoemd,
J. DE VOOGD, *Praeses.*
J. WATTEL, *Scriba.*

VERSLAGEN DER VERG. VAN CLASSES.

Verkort overgenomen.

Kort Verslag van de Vergadering der Classis Almkerk,

gehouden te Nieuwendijk op 30 *Maart en voortgezet op* 4 *Mei* '99.

17. Aan de orde worden gesteld achtereenvolgens:
het voorstel van Prof. Bavinck;
het rapport der Prof. Bavinck-Rutgers en
de Emeriti-kas Art. 13 D. K. O.

Aangaande het voorstel van Dr. Bavinck wordt de volgende motie met algemeene stemmen aangenomen:

De Classis Almkerk,
gehoord de discussie over het voorstel van Dr. Bavinck, oordeelt, dat dit voorstel, zooals het daar ligt, vooralsnog, wijl de tijd nog niet rijp geacht wordt, niet kan aanvaard worden.

Betreffende het rapport tucht over doopleden:
De Classis Almkerk,
gehoord de discussie over het rapport Bavinck-Rutgers;
instemmende met het beginsel daarin ontvouwd;
zich van harte vereenigende met de daar voorgestelde conclusie, wenscht,
dat het rapport door de Generale Synode van Groningen worde aanvaard, om daarin een ruggesteun te hebben bij de oefening van tucht over doopleden.

En met betrekking tot Art. 13 D. K. O.:
De Classis Almkerk,
gehoord de discussie over Art. 13 D K. O. (Emeriti-kas), van oordeel,
dat wijziging van de bestaande regeling door gewichtige bezwaren gedrukt wordt;
stelt voor:
bij de bestaande, nieuwe regeling te blijven.

(Kerkblad No. 22.)

BERICHTEN VAN PROVINCIËN.

Deputaten voor 't Prov. Studiefonds van N.-Holland.

Classis *Amsterdam*: Ds. G. van Setten Jr, Secret. Oudl. W. H. Balhuizen, Overtoom.

Classis *Haarlem*: Ds. W. Ringnalda, praeses, Oudl. Biesheuvel, Hoofddorp.

Classis *Alkmaar*: Ds. C. Stadig, Oudl. P. Kramer, Helder.

Classis *Enkhuizen*: Ds. J. van Anken, Oudl. N. Sluis, Enkhuizen.

Classis *Edam*: Ds. H. Thomas, quaestor, Oudl. J. Kok Cz., Zunderdorp.

G. VAN SETTEN JR.

VERSLAGEN DER VERG. VAN PROV. SYN.

Korte Acta van de Prov. Synode der Geref. kerken in Zeeland,

gehouden te Goes den 1*sten Juni* 1899.

Verkort overgenomen.

b. Inzake *Opleiding.*

Na breedvoerige discussie wordt door de Prov. Synode het volgende voorstel aangenomen:

Omdat het bestaan van twee inrichtingen tot opleiding voor den dienst des Woords de financiëele en wetenschappelijke krachten versnippert; de gemoederen in spanning houdt; het verschil in Theol. richting bevordert en daardoor de bevestiging van de vereeniging der kerken belemmert, berame de Generale Synode maatregelen, waardoor er eene gemeenschappelijke opleiding tot stand komt, en wel op de minst kostbare wijze, in de lijn van Dr. Bavinck's brochure; terwijl niet ingegaan worde op hetgeen in het voorstel-Bavinck gezegd wordt omtrent de deputaten der kerken, alsof die ook eenige zeggenschap zoude hebben over de andere facultei-ten en moeten zorgen voor het Hooger onderwijs in het algemeen.

c. Inzake de Theol. School:

Op voorstel van den curator wordt na eenige discussie besloten aan de Generale Synode voor te stellen:

Wanneer de contributiën en collecten niet mochten opbrengen, wat noodig is om de Theol. School te verzorgen, dan schrijve de Generale Synode eene tweede collecte uit.

d. Inzake de Zending:

De Prov. Synode oordeelt, dat de kerken den arbeid op Soemba voortzetten en zoo mogelijk versterken.

e. Inzake *Het Kerkblad:*

De Prov. Synode oordeelt, dat inzake *Het Kerkblad* op zoodanige vereenvoudiging moet aangedrongen worden, dat er voortaan alleen stukken in worden opgenomen van deputaten der Generale Synode.

f. Inzake Emeriti:

Tengevolge dat deputaten, ten vorigen jare benoemd voor deze zaak, verzuimd hadden tijdig de Classes met hunne voorstellen in kennis te stellen en het niet doenlijk blijkt, op hunne voorstellen nu in bijzonderheden in te gaan, besluit de Synode ten slotte aan hare deputaten ter Generale Synode op te dragen hare instemming aldaar te betuigen met het voorstel 's-Gravenhage in het algemeen.

Art. 9. Behandeld wordt een schrijven van deputaten der Generale kas voor Emeriti-predikanten, predikants-weduwen en -weezen, waarin gevraagd wordt voor 1 Juli a.s. opgave te doen van hetgeen over het tijdperk 1 Juli 1899—1 Juli 1900 uit de Generale kas wordt verlangd. Besloten wordt, dat de quaestor hieraan voldoen zal.

Art. 12. Als curator voor de Theol. School wordt weder aangewezen Ds. A. Littooij en als secundus Ds. G. W. H. Esselink. De overige deputaten worden gecontinueerd behoudens enkele wijzigingen.

ONTVANGSTEN.

Voor Wisseekerke.

Sedert onze laatste opwekking aan de kerken, om toch verder aan onze arme kerk te gedenken, om gezamenlijk een donkere bladzijde uit onze financieele geschiedenis te verhelderen, ontvingen wij *niets.*

Wij zouden den moed haast laten zinken, ware het niet, dat God ons op andere wijze was te hulp gekomen.

Door sterfgeval van iemand, die f 975,— van die stukken in bezit had, werden we in de gelegenheid gesteld, die voor f 195,— in te koopen, we hebben dat gedaan met geleend geld; zoodat die schuld nu tot bijna f 2000,— geslonken is.

Onze blijdschap is hierover groot, maar nog grooter zou onze blijdschap zijn, indien ook onze zusterkerken zich over ons ontfermden, en ons verblijdden met ons wat toe te zenden.

Ieder een kleinigheid, en onze kerk krijgt een zuiverder financieelen toestand.

Dat de Heere nog vele kerken bereidwillig make, is onze bede!

Namens den Kerkeraad,
P. DEN BOER.

Wisseekerke, 26 Juni 1899.

Voor de Inw. Zending en Bijbelcolp. in Noord-Brabant en Limburg.

Met hartelijken dank ontvangen de volgende extra collecten:

Sprang	f 9,77⁵	Giesen en Rijswijk	f 2,70
Veen	- 4,—	Sleeuwijk	- 7,24⁵
Heusden	- 4,49⁵	Helenaveen	- 1,50
Genderen	- 23,15	Fijnaart	- 17,11
Vrijhoeve-Capelle	- 10,—	Raamsdonk	- 11,61⁵
Klundert	- 74,06	Breda	- 11,24

Uit deze opgave blijkt reeds, dat de roepstem der Partic. Synode tot de kerken van Noord-Brabant niet tevergeefs is geschied. We vertrouwen, dat ook de andere kerken dezer Provincie ons met flinke collecten zullen verrassen. En tevens hopen we zeer, dat ook in de andere Provinciën de offervaardigheid blijke voor den zoo gewichtigen arbeid, die voor de kerken van Noord-Brabant alleen te zwaar is om te volbrengen. Daarom, gel. broeders en zusters in Nederland, helpt ons om 's Heeren wil.

Namens Deputaten,
J. C. C. VOIGT, *Penningm.*

Raamsdonk, 26 Juni '99.

Voor de Theologische School.

De Coll. van de kerk te:

Amstelveen	f 10,88	Stadskanaal	f 10,78⁵
Amsterdam	½ C. - 279,01	Valthermond	- 3,38
Bussum	id. - 5,68⁵	Weerdingermond	- 2,16
Huizen	- 5,43	Wildervank	- 28,40
Nederh. d. Berg	½ C. - 1,37⁵	Barneveld	- 16,40
Onderkerk a/d A.	- 5,—	Arum	- 8,—
Watergraafsmeer	½ C. - 3,73⁵	Dronrijp	- 2,20
Weesp A	- 11,29⁵	Franeker	- 18,10
Naarden	- 4,35⁵	Harlingen	- 31,11⁵
Maasland A	- 9,65⁵	Lollum	- 13,64
Emmer-Comp	- 1,03	Midsland	- 1,75
N.-Buinen	- 5,—	Minnertsga	- 7,49
N.-Pekela	- 18,71	Oosterbierum	- 8,75
Onstwedde	- 9,45	Sexbierum	- 14 35
Onstw.-Mussel	- 2,56	Tzum	- 2,60
Musselkanaal	- 6,24	West-Terschelling	- 2,50
Sellinge	- 3,—	Berlikum	- 10,88

Kampen,
24 Juni '99.

C. MULDER,
Wn. Pnmr.

Voor de Uitbreiding der Theol. School.

Classis Stadskanaal.

Door *Ds. M. Meijering* Class. Coll. Corr te *N.-Pekela.*

Jaarl. Bijdr. uit N.-Pekela: M. Maathuis f 2, W. L. Meijer f 2,50, F. H. Boels f 2,50, P. Trenning f 2, G J. Nieboer f 2, Wed. J. M. Fleurke f 2, W. Karsijns f 1,50, B. Horlings f 1,50, Ds. M. Meijering f 1, A. Karsijns f 1, W. A. Mulder f 1, H. Reinink f 1, S. Koning f 1, E. Huizing f 1, Wed. E. Huizing f 1, Wed. E. Bouwman f 1, H. Beumee f 1.

Uit Onstwedde: H. Karskens f 2,50, G. Huges f 2,50 *(Gift).*

Uit Wildervank: H. Bos Kz f 7,50 H. Smit f 2,50, K. Pot f 1, M H. Wiersema f 2, G. Kuik f 1, T. R v. d. Veen f 1, R. v. d. Laan f 1, E. v d. Laan f 2, Ds. T. Oegema f 1, Mej. de Wed te Velde f 1, Hergen Schurenga f 1, Wed. D. Joosten f 1. R Pekelder f 1, J. R. Groenwold f 2, T. J. v. d. Veen f 2, K. J. v d Veen f 1, R. J. v. d. Veen f 1.

Classis Appingadam.

Door *Ds. J. Huizenga* Class. Coll. Corr. te *Stedum.*

Jaarl. Bijdr. uit Bierum: Ds. J. Groenewegen f 10, P. Doornbos f 1, J. Veenkamp f 2, G H. Bakker f 2, W. Biewenga f 5, P. Tiglaar f 1.

Nog van Ds. J. Groenewegen eene *gift ineens* van *twee honderd gulden.*

Jaarl. Bijdr. van de gemeente te Spijk A f 20.

Classis Amsterdam

Door *Oudl. J. Bührmann* Class. Coll. Corr. te *Amsterdam*, N.-Leliestr. 142.

Uit Amsterdam: *Gift*, Letter P. f 3.

Jaarl. Bijdr. Van dHr W. Hovy *vijf-en-zeventig gulden* voor 1897, 1898 en 1899 à f 25 's jaars. Mej. A. M. Brand f 5.

Kampen,
24 Juni '99.

C. MULDER,
Wn. Pnmr.

Voor de Zending.

Door Ds. Vos, gev. in 't kerkz. te Veendam	f 1,—
Door J. Bergkamp, P. C. v/d Zondagssch. v/d Zend.-Ver. „Wees een zegen" te Zwolle	- 10,—
Door P. v. d. Stoel, v/d kind. der Zondagssch Ger. kerk te Katendrecht	- 3,70
Door Ds. Bult, v/d Jonged.-Ver. te Winschoten, v/h Hospit. van Dr. Scheurer ex. port	- 39,80
Door Ds. Petersen, gev. in 't kerkz. te N.-Pekela	- 1,—
Door Ds. Koers te Wanswerd, v/e arbeidersvrouw te Birdaard	- 1,—
Door W. v. Vliet Wz., v/d Zend comm te Maasland	- 100,—
Door Ds. Slotemaker de Bruine te Beilen, een ged. der coll. op 't 21 Juni geh. Noordel. Zangersfeest	- 20,—
Door G. Kamp in Nov. 1898 gev. in de coll. te Enschedé A f 5,— en f 1,— samen	- 6,—
Door J. Belt, uit de bus voor In- en Uitw. Zend. der Chr J.-Vr. „Samuel" te Alphen	- 7,50
Door Ds. Kuiper, 11 Juni gev. in het armenz. te Den Ham	- 2,50

Door Ds. Westerhuis te Groningen uit 't Zend. busje van Fenna Valk f 21,—, van Anna Meijer f 14,60, van Eeltje v. d. Glas f 10,25, v/d catechisanten f 15,90.

Pinkstercollecte:

Apeldoorn A	f 102,13	Marum Gr.	f 11,71
Boskoop B	- 8,35	Rozenburg	- 9,57
Gouda A	- 46,06⁵	Bruinisse	- 16,93
Oldeboorn	- 6,12	Zierikzee	- 58,52
Pieterburen nagift in 't kerkz	- —,50	Haamstede	- 9,93
Nieuwe-Pekela ex. port	- 64,82⁵	Scharendijke	- 7,57
Nieuwe-Pekela nagift	- 2,50	Geersdijk	- 1,59
Axel B	- 25,37	Brouwershaven	- 5,60
Wanswerd c. a.	- 27,31	Oosterland	- 12,—
Koevorden	- 12,50	Kamperland	- 14,12
's-Gravenpolder	- 1,50	Wisseekerke	- 1,46
Enschedé A	- 73,50	Ooltgensplaat door Ds Lion Cachet	- 15,—
Rouveen	- 34,—	Vlaardingen B dito	- 60,57
		Putten	- 17,17

Doesburgh, 24 Juni 1899. B DE MOEN, *Quaestor.*

Zending onder de Joden.

Door M. de Jonge Jz, Goes: gevonden in de collecte der Geref. kerk	f 3,25
Door H J. Meijer, Bolnes: van de Geref. Zondagsschool	- 0.55
Van A. Gruijs Sr. Zaandam: van gebruikte postzegels	- 1,—
Gevonden in de brievenbus een doosje met dubbeltjes, bijeengespaard door een dienstmeisje	- 6,25
Door Ds. de Koning, Krabbendijke: gevonden in de collecte	- 0,25

Zie eens hoe rijk aan verrassingen dit lijstje weer is; hoe duidelijk het spreekt van liefde voor en van toewijding aan de beminden om der vaderen wil.

Waar zoo het harte spreekt, daar zal ook het gebed niet ontbreken; en zoo kunnen we leven in de blijde verwachting, dat God den arbeid der liefde, aan zijn Naam bewezen, niet zal vergeten; en dat gebeden ook voor de redding van Abrahams nakomelingen, zullen opklimmen tot Gods heilige woning in den hemel.

Waddingsveen, 23 Juni '99. E. KROPVELD, *Pgmr.*

Stichtelijke Lectuur.

Treffende overeenstemming der gewijde schrijvers.

Het is een te weinig behartigd feit, dat er geen boek in de wereld is, dat zooveel beweging verwekt, op zoo groote schaal is verspreid, zoovele verbazende veranderingen in het leven geroepen heeft als de Bijbel, het Woord Gods.

Er is geen boek, waarom men zooveel gestreden heeft, als de Heilige Schrift; zij heeft de meeste vijanden en ook de warmste vrienden.

De gewone redeneering der ongeloovigen is bekend: »De Bijbel is een gewoon menschelijk boek;" eene uitspraak, die evenwel steeds bewijs behoeft, terwijl de daartegenover staande stelling, dat hij Gods Woord is, op het overtuigendst is bewezen.

Voor de waarheid des Bijbels, als het Woord des Heeren, getuigen behalve zijne eigene uitspraken, zijne menigvuldige, reeds in vervulling getreden voorspellingen, zoowel als zijn geweldige, zegenrijke invloed, en zijne treffende overeenstemming.

Onder de vele bedenkingen, die men tegen den Bijbel en zijne goddelijkheid aangevoerd heeft, als dat hij veel ongeloofelijks, ja veel aanstootelijks bevat, *behoort ook de beschuldiging, dat hij dikwerf met zichzelven in strijd is.*

Evenwel is dat eene dwaling. Eene dwaling zelfs, die niet den minsten grond heeft. Wij verzekeren daarentegen, dat hij niet ééne tegenstrijdigheid bevat; wat juist wonderlijk heeten mag, en ons nadrukkelijk zijne goddelijkheid predikt; wijl de afzonderlijke gedeelten des Bijbels door vele en onderscheidene mannen, die God zich als werktuigen verkoren had, èn in verschillende plaatsen, èn gedurende verschillende, lange tijdruimten geschreven zijn. Deze verschillende schrijvers der afzonderlijke boeken wisten niet van elkander, hadden zich niet tevoren onderling verstaan over wat zij schrijven zouden. Zij schreven ieder voor zich, onder den drang en de leiding des Heiligen Geestes, en slechts wat Hij hun ingaf. En als langen tijd daarna de afzonderlijke boeken te zamen gevoegd werden, bleek het, dat zij niet slechts volkomen met elkander overeenstemden, maar *een geheel* vormden.

Nergens vindt men ééne tegenstrijdigheid, maar allerwegen volkomen overeenstemming. Alle tegenstrijdigheden, die men tot hiertoe heeft gemeend te kunnen aanwijzen, bleken bij nader onderzoek slechts in schijn te bestaan, en aan des menschen misverstand geweten te moeten worden.

B.v. Mattheus en Lukas deelen ons de verheerlijking van den Heere op Thabor mede. In hunne berichten spreekt de een in zijn tijdsopgave van *zes* dagen, en de andere van *acht*. Mattheüs schrijft: Hoofdst. 17 : 1: »En na *zes* dagen enz." (te weten, *zes* dagen na de laatste, opzettelijk vermelde samenspreking met zijne jongeren) greep de verheerlijking plaats. Lukas zegt, dat dit ongeveer *acht dagen* na 's Heilands onderwijs is voorgevallen: »En het geschiedde omtrent acht dagen na deze woorden" enz. (Luk. 9 : 28). Hier schijnt tegenspraak te zijn.

Ook hier is zij evenwel slechts schijn. Lukas spreekt naar het gewone spraakgebruik, »over acht dagen," »acht dagen later", terwijl Mattheüs de tusschenliggende volle zes dagen noemt. Wij zeggen ook: »heden over acht dagen", d. w. z. als weer de dag, die denzelfden naam draagt, zal zijn aangebroken; tusschen beide dagen liggen slechts zes volle dagen, zoodat een ander even juist zou spreken, als hij zei: »na zes dagen."

Wij vinden in den Bijbel niet slechts geene met elkander in strijd zijnde uitspraken, maar de schrijvers stemmen op de treffendste, merkwaardigste wijze met elkander overeen.

Deze waarneming dringt ons tot verbazing en sterkt ons geloof. Helaas, dat men zoo weinig op die harmonie des Bijbels de aandacht vestigt.

NOTTEN.

Schriftbeschouwing.

Het heilig Evangelie naar Johannes.

LXXXII.

Hoofdstuk IX.

Dit gezegd hebbende, spoog Hij op de aarde, en maakte slijk uit dat speeksel en streek dat slijk op de oogen des blinden, 6. Onwillekeurig vraagt gij, waarom de Heer zulks doet. Het antwoord ligt voor de hand. Door den natuurlijk blinden man kunstmatig blind te maken, wilde Jezus aanschouwelijk voorstellen, dat God dezen mensch opzettelijk blind geboren liet worden, omdat Hij aan hem door Christus zijne Goddelijke kracht wilde openbaren. De opzettelijke verblinding, welke Jezus den blindgeborene doet ondergaan, brengt alzoo het woord van zoo even in beeld over, te weten het woord: dat is geschied, opdat de werken Gods openbaar zouden worden. *En zeide tot hem: ga heen, wasch u in het badwater Siloam (hetwelk overgezet wordt: Uitgezonden.)* 7*a*. Ook dit bevel heeft zijne reden. Reeds Jesaja had deze zachtvloeiende wateren van Siloam tot beeld van het huis Davids gezien, 8 : 6. 't Was dus niet zonder reden, dat men in Jezus' tijd deze wateren aanmerkt als zinnebeeld van het heil, dat de Messias over het volk brengen zou, iets, waartoe hun naam zich treffelijk leende. Vooral op het thans gehouden feest der Loofhutten traden deze wateren in het bewustzijn des volks op den voorgrond; dag aan dag toch werden zij in een plechtig plengoffer den volke voor geschilderd als zinnebeeld van de weldaden, die Davids Zoon over Israël brengen zou. Lag het dan niet voor de hand, dat Jezus zich eveneens aan deze wateren aansloot, en er den blindgeborene heenzond? Hij wilde er zichzelven mede aanwijzen, dat Hijzelf de ware bron van Siloam was, de Gezondene, waaruit de weldaden der Goddelijke genade, het volk door de wateren van Siloam afgebeeld, den volke toestroomden. *Hij dan ging heen en wiesch zich, en kwam ziende*, 7*b*.

De geburen dan, en die hem te voren gezien hadden, dat hij blind was, zeiden: is deze niet, die zat en bedelde? 8. Als de buren en bekenden dezen blinde genezen zien, vragen zij elkander, of deze niet dezelfde is, dien men gisteren nog zag zitten, vragende om een aalmoes, wijl hij niet werken kon, omdat hij blind was. Zij vertrouwen hunne eigene oogen niet. Zoo groot zijn trouwens de werken der Goddelijke genade, dat hunne aanschouwing ons vragen doet, of wij soms ook droomen. *Anderen zeiden: hij is het; en anderen: hij is hem gelijk. Hij zeide: ik ben het*, 9. Sommigen beweren beslist, dat het dezelfde persoon is; anderen achten het onmogelijk dat iemand, die blind geboren is, zien zou, en zeggen, dat men zich door de gelijkenis niet moet laten misleiden. De man zelf verloochent zich niet: ik ben het, zegt hij, die blind was en bedelde. *Zij zeiden dan tot hem: hoe zijn u de oogen geopend?* 10. Niets is natuurlijker dan deze vraag. *Hij antwoordde en zeide: de mensch, genaamd Jezus, maakte slijk, en bestreek mijne oogen, en zeide tot mij: ga heen aan het badwater Siloam en wasch u. En ik ging heen, en wiesch mij en ik werd ziende*, 11. De man verhaalt zeer nuchter en nauwkeurig, wat er geschied was; hij doet er niets toe en niets af. *Zij dan zeiden tot hem: waar is die? Hij zeide: ik weet het niet*, 12. De vraag, waar Jezus is, wordt kennelijk gedaan met de bedoeling om een gerechtelijk onderzoek uit te lokken. Zoo vormt zij den overgang tot wat thans volgt.

(Wordt vervolgd.)

VAN ANDEL.

AAN EEN VRIEND TE JERUZALEM.

Waarde Vriend,

Uit hetgeen ik u de vorige week schreef, hebt ge kunnen zien, dat hetgeen men tegenwoordig noemt ontwikkeling van het diaconaat, in het nauwste verband staat met de sociale toestanden van den tegenwoordigen tijd.

Uit deze toestanden worden ook tal van vragen geboren, die uit de practijk des levens en uit de behoeften opkomen, en die zorge baren aan de diakenen en, zooals het in den regel gaat, verschillend worden beantwoord. Hieruit schijnt, bewust of onbewust, het streven voort te komen naar meerdere onafhankelijkheid, naar een zelfstandige macht. Het ligt op deze lijn, dat de diaconie ook een soort van voorschotbank wordt, om kapitaal te verschaffen, of een credietbank, of een inrichting om schulden af te doen, die leden der gemeente ten hunnen laste hebben.

En hierbij schijnt te veel uit het oog verloren te worden, dat de diakenen slechts uitdeelers zijn van hetgeen de gemeente geeft.

En dat geven is louter een werk van barmhartigheid.

Niemand kan door eenige wet verplicht worden tot geven. Zoodra het wet wordt, is het geen barmhartigheid meer, dan is het belasting.

Nooit kunnen dan ook de armen van de diakenen onderstand *eischen*. Maar wel komt de eisch Gods tot de gemeente. En zoo de gemeente de handen der diakenen ledig laat, getuigt dat tegen haar en loopt zij gevaar, dat op haar het woord zal toegepast worden: een onbarmhartig oordeel zal gaan over degenen, die geen barmhartigheid gedaan hebben.

Er heerscht nog veel misverstand en verwarring van begrippen op dit punt. Hoe menigvuldig en diep ingeworteld is nog de verwarring van den kerkedienst met den dienst der barmhartigheid.

Naar de Gereformeerde belijdenis eischt het vierde gebod, dat de kerkedienst het predikambt en de scholen onderhouden worden. Dit is niet overgelaten aan de barmhartigheid, maar het is *wet*, stellige, geopenbaarde wet Gods. Al het andere, wat in en door de gemeente geschiedt of gedaan wordt, is hiervan afhankelijk en daaraan ondergeschikt. Alles wat de diakenen uitdeelen, moet hun van de gemeente gegeven worden. En hoe zullen zij uitdeelen, als er geen gemeente is, of indien de gemeente niet geeft? En hoe zal de gemeente geven, als er geen kerkedienst, geen predikambt en geen scholen zijn? Het is van en uit de kerk, dat de diakenen alles moeten ontvangen. Valt de kerkedienst, dan is de arbeid der diakenen meteen vervallen.

Dit heeft God zoo duidelijk onder de bedeeling des O. Testaments geopenbaard, dat geen twijfel kan bestaan. Ja, zelfs wordt alle aardsche voorspoed en alle aardsche zegen afhankelijk gemaakt van de trouwe opbrenging der tienden en der eerstelingen voor het huis Gods.

En onder de bedeeling des Nieuwen Verbonds is de vermaning niet slapper om te zorgen voor het huis Gods. Als we nagaan, wat van de kerk des N. V. gezegd wordt, wat gezegd wordt van het predikambt, van het wassen en opbouwen van Christus' lichaam, het recht om van het Evangelie te leven enz., dan blijkt uit dit alles wel, dat het onderhouden van den kerkedienst geen werk van barmhartigheid kan of mag zijn, maar opvolging van een Goddelijke wet, van welke opvolging al het andere afhankelijk is.

Het z.g. vrijwilligheidsbeginsel beteekent dan ook niet, dat het aan ieders willekeur is overgelaten, of hij wil bijdragen tot onderhoud van den kerkedienst, maar het wil alleen zeggen, dat er onder de nieuwe bedeeling geen wettelijke bepalingen bestaan omtrent de hoegrootheid van het bedrag. Die hoegrootheid toch is afhankelijk van allerlei plaatselijke omstandigheden. Wanneer bv. in onze kerk te Amsterdam ieder twee percent van zijn jaarlijksch inkomen of van zijn jaarlijksche verdiensten aan de kerk gaf, zou alles zonder zorge onderhouden kunnen worden. En dit valt te minder zwaar, als men daarbij in 't oog houdt, dat niemand geld voor zijn zitplaats behoeft te geven. Een ambachtsman, die bv. 20 ct. in de week voor den kerkedienst afzondert, heeft in alle kerkgebouwen, met zijn geheele gezin, vrije zitplaatsen, evengoed als de broeder of zuster, die f 20 in de week voor dit doel afzondert. Dit is, als men het zoo noemen wil, de wet van Christus, waardoor in zijne kerk, armen en rijken, aanzienlijken en geringen, *gelijke rechten hebben*, niettegenstaande een ieder *naar zijn vermogen behoort* bij te dragen, zonder daarvoor privilegiën boven anderen te mogen eischen of te ontvangen.

Werd het nu algemeen verstaan en in beoefening gebracht, dat alles afhangt van den kerkedienst, dat met name de diaconie in de Gereformeerde kerken geheel en al van den kerkedienst afhangt, dat een bloeiende kerkedienst ook de handen der diakenen vult en een kwijnende kerkedienst ook aanleiding geeft, dat diakenen hun arbeid zuchtende moeten verrichten, — werd dit verstaan, dan zou niet alleen het misverstand wijken, alsof kerkedienst en armenverzorging, òf hetzelfde, òf tegenstrijdige belangen waren, en elk voor zijn eigen belang had op te komen. Men zou begrijpen dat, naar den aard der kerk, — blijkens hetgeen in den tijd der Apostelen bestond, in de beste tijden van het kerkelijke leven in beoefening werd gebracht en in de tegenwoordige kerkelijke toestanden onvermijdelijk is, — de diakenen in hun arbeid geheel afhankelijk zijn van den kerkedienst, en dat zij niet meer uitdeelen kunnen en mogen, dan de gemeente hun geeft uit te deelen.

Misschien werpt ge mij tegen, dat de gemeente toch wel onder de macht kan komen van de zeer gruwelijke zonde der geldgierigheid, de wortel van alle kwaad, die in den grond ook afgoderij is.

En ik stem u toe, dit gevaar is verre van denkbeeldig. De geldgierigheid is daarom zoo verschrikkelijk, wijl zij de gedaante der vroomheid kan bewaren, een zonde ook der godsdienstige menschen is, en niemand belet, ambtsdrager zelfs diaken te zijn, en in het gestoelte der eere te zitten.

Maar indien eene gemeente onder den vloek van deze zonde ligt, dan zijn toch niet, in de eerste plaats, de diakenen hiervoor aansprakelijk. De schuld ligt dan allereerst bij den kerkedienst. Daar hapert dan iets, er is een leemte in de bediening des Woords en der Sacramenten en in het gebruik van de sleutelen des hemelrijks: het is de leugen in de kerk. Hand. 5. Onder allerlei voorwendsels, onttrekt men zich aan zijne verplichtingen jegens het huis Gods. De een heeft bezwaar hiertegen en de ander daartegen, en het slot van de rekening is, dat men het geld in den zak houdt.

Vooral doet hierbij dienst de klank van het vrijwilligheidsbeginsel, alsof het onderhouden van het huis Gods aan onze willekeur overgelaten ware.

In zulke gevallen zullen de diakenen niet slechts een zware, maar een onmogelijke taak hebben. Doch te meenen, dat de geldgierigheid overwonnen zal worden door meerdere zelfstandigheid en onafhankelijkheid der diaconie, door het samenkomen in „Meerdere Vergaderingen" enz. — komt mij voor een misverstand te zijn, dat op teleurstellingen moet uitloopen, gevaarlijke botsingen in het kerkelijk leven zou kunnen veroorzaken, en het karakter der kerke Christi dreigt te doen ontaarden in een instelling van liefdadigheid.

Of we dan heelemaal Roomsch willen worden, schier alles willen opofferen om de kerk maar te doen schitteren, haar een grootsch aanzien in de wereld te geven, en de armen maar grootendeels aan hun lot of aan het Burgerlijk Armbestuur overlaten, vraagt ge wellicht?

Och, wat zal ik zeggen? Men went op den duur aan vele dingen, ook aan het geroep van Roomsch, of half-Roomsch, heulen met Rome, Rome nadoen enz. Er zal wel iets van waar zijn, dat Rome, waar het daartoe in de gelegenheid is, den last der armen op anderen schuift, maar als dat het ergste misdrijf van Rome was, zou het nog wel gaan. Want het kan ook niet ontkend worden, dat Rome tal van liefdadige instellingen heeft, dat het uitmunt op het gebied der krankenverpleging, dat het juist op het gebied der barmhartigheid de Protestanten in het algemeen, en de Gereformeerden in het bijzonder, tot jaloerscheid heeft verwekt en tot navolging geprikkeld.

En wat zien wij bij dit alles? Immers dit, dat bij Rome altijd de kerk voorop gaat; de kerk die in haar gevolg heeft al die mannen en vrouwen, welke hun leven wijden aan den dienst der barmhartigheid, en dat naarmate de kerk in bloei toeneemt, ook toeneemt alle arbeid, die de strekking heeft, om den Christus Consolator, in allerlei instellingen en in allerlei werken van barmhartigheid, nog te doen omwandelen op aarde.

In het: „Gij zijt Petrus", zit voor Rome een alles beheerschende en alles bezielende gedachte. En zoo zou voor de Gereformeerden in het: »Welke zijn lichaam is, en de vervulling Desgenen, die alles in allen vervult" — de opbouwende en bezielende gedachte voor de volmaking van het kerkelijk leven onder ons moeten gezocht worden.

In die gedachte ligt ook alles opgesloten, wat tot ware ontwikkeling van den dienst der barmhartigheid in onze dagen noodig is. De diakenen zijn dienaren van Christus en van zijne kerk, voor de uitoefening der barmhartigheid, in den uitgebreidsten zin des woords. In dezen zin en in deze richting is er nog zeer veel te ontwikkelen, en gaarne stemmen we toe, dat ook deze dienst in vroeger dagen niet tot volle ontwikkeling, naar het Woord Gods, gekomen is. Ook hier moet nog veel gereformeerd worden. Er ligt in het denkbeeld: „ontwikkeling van het diaconaat" iets goeds, een zegen, die niet verdorven mag worden.

Voor ditmaal alweder genoeg.

T.t.

GISPEN.

RECTIFICATIE.

De Heraut van 4 Juni j.l. wist aan hare lezers mede te deelen, dat, toen door ondergeteekende aan de Broeders *Rutgers* en *Kuyper* advies over zijn voorstel werd gevraagd, de brochure reeds *gedrukt* gereed lag en *binnen eene week* de wereld inging.

Ik hield deze mededeeling voor eene onwillekeurige vergissing en dacht, dat hare onjuistheid wel een ieder terstond in het oog zou springen.

Maar dit is alzoo niet geweest. Verschillende bladen hebben dit bericht onvoorwaardelijk geloofd en ijverig helpen verspreiden. En de jongste *Heraut* van 25 Juni komt het nog bevestigen en zegt, dat aan de Hoogleeraren *Kuyper* en *Rutgers* eerst kennis van het voorstel gegeven werd, toen het reeds *gedrukt ter verzending* gereed lag.

Daarom sta hier thans de nadrukkelijke verklaring, dat deze voorstelling der zaken geheel bezijden de waarheid is.

In de eerste week van Januari dezes jaars, toen de correspondentie gevoerd werd, was er nog geen letter van heel de brochure gedrukt. Veel minder lag zij ter verzending gereed,

Er was met geen uitgever of drukker nog een woord over gesproken.

De uitgave van de brochure (inbegrepen het voorstel) stond niet van te voren onherroepelijk vast.

Vóórdat zij ter perse ging, werd het broederlijk oordeel van de Hoogleeraren *Rutgers* en *Kuyper* ingewonnen.

Indien hunnerzijds een advies of oordeel gegeven ware, zou dit vanzelf tot overleg en samenspreking hebben geleid.

Maar de Broeders gaven ten antwoord, dat zij over het voorstel *niets* konden zeggen zonder voorafgaand overleg met hunne Collega's en met Curatoren.

Natuurlijk had ik dit gevoelen te eerbiedigen. Maar ik meende na ernstig overleg, ook met anderen, mijn voorstel en de publicatie ervan niet van *zulk* eene conditie te mogen afhankelijk maken.

Ik had daarvoor verschillende redenen, en deelde die mede, maar het mocht tot geen overeenstemming leiden. Men mag dus niet zeggen, dat er geen overleg gewild is. De waarheid is, dat de poging tot overleg, daargelaten nu waar de schuld ligt, misluukt is.

Natuurlijk zou men over de geldigheid dier redenen, indien ik ze (wat echter geheel onnoodig is) publiceerde, verschillend oordeelen. Maar ik had voor mijzelf de vaste overtuiging, dat juist *de belangen van de eenheid van opleiding* mij geboden te handelen, gelijk ik deed.

Tot op zekere hoogte is dit van de andere zijde zoowel in privaat schrijven als publiek erkend en gebillijkt. Toen de brochure, ruim *drie* weken na de gevoerde correspondentie (in welken tijd ze gedrukt werd), d.i. den 30 Januari, in het licht verscheen, toen vond *De Heraut* het wel jammer, dat er geen overleg was gepleegd, maar zag zij daarin toch geen reden, om het voorstel onbesproken te laten. Integendeel wijdde zij er verschillende artikelen aan en de *Kerkbodes* volgden haar voorbeeld.

Maar daar komt *vier maanden later* de tweede brochure. En nu is opeens alles veranderd. *De Heraut* staakt het werk en de *Kerkbodes* volgden weder getrouw haar voorbeeld.

Wat mocht daarvan de reden zijn? Eerlijk gezegd, ik begreep er niets van. *De Heraut* van 4 Juni gaf als reden op, dat ik haar in de rede gevallen was.

Dat was echter volstrekt het geval niet. Ik verdedigde mijn voorstel tegen de bezwaren, welke door de *Kerkbodes* ertegen ingebracht waren. *De Heraut* liet ik zoogoed als onbesproken, omdat zij nog niet ten einde was; en ik verklaarde uitdrukkelijk, dat zij de mogelijkheid tot wijziging van het voorstel nog openliet, blz. 16.

Dat kon dus moeilijk de reden van de werkstaking zijn. De laatste *Heraut* gaf dan ook als reden op, dat ik geen ernstige notitie van haar had genomen, dat ik aan haar bedenkingen geen gewicht hechtte, dat ik mijn voorstel onveranderd handhaafde.

Dat is nu wel eene andere reden, maar zij komt mij evenmin afdoende voor. De Redacteur van de *Heraut* kent schrijver dezes veel te lang en veel te goed, om te mogen onderstellen, dat deze aan zijne bedenkingen geen gewicht hecht en van zijn arbeid geen ernstige notitie neemt.

Maar ik bepaalde mij tot het weêrleggen van de bezwaren, door de *Kerkbodes* geopperd — gelijk de inhoud der brochure duidelijk aanwijst — en had mij voorgenomen, om, als *De Heraut* hare artikelen geëindigd had, hare amendementen of haar gewijzigd voorstel ernstig te overwegen en, indien noodig, er broederlijk en bescheiden op te antwoorden. *De Heraut* merkt nu wel op, dat ik daar niets van gezegd en dat volstrekt niet beloofd heb. Maar was dat nu noodig? Als ik reeds de *Kerkbodes* breedvoerig beantwoordde, was er dan nog plaats voor de gedachte, dat ik *De Heraut* zou willen negeeren? Alsof ik, indien ik het gewild had, dat ook ooit had kunnen of mogen doen!

Daar komt nog bij, dat ik in mijne tweede brochure slechts één enkel punt besprak, n.l. de benoeming van de Hoogleeraren in de Godgeleerdheid. Ik ontdeed het voorstel van zijn vorm en inkleeding, bl. 20, 21, en zeide op bladz. 16, dat het naar de bedoeling van den ontwerper op allerlei punten ruimte overliet voor amendement.

Getuigt dit nu van een onverzoenlijken geest? Is daarmede gezegd, dat ik niets veranderen en mijn voorstel handhaven wil, *gelijk het daar ligt?*

Mij dunkt, het tegendeel volgt daaruit. En wel zeg ik aan het slot, dat ik het waag, mijn voorstel te handhaven. Maar daar ligt toch alleen in, dat ik, met het oog op wat door de *Kerkbodes* in het midden is gebracht, mij niet genoopt zag, er eene wijziging in aan te brengen.

Trouwens, de *Kerkbodes* hadden mij daartoe geene gelegenheid geboden. Zij hebben geen amendementen ingediend en geen wijzigingen voorgesteld. Zij hebben het eenvoudig onaannemelijk verklaard.

Ik stond dus alleen voor de keuze, om het in zijne grondgedachte te handhaven of prijs te geven. Als ik nu in gemoede had kunnen zien, dat het voorstel principieel onaannemelijk was, dan had ik tot het laatste zeer gaarne besloten. Maar met den besten wil ter wereld en in de kalmste gemoedsstemming kon ik die overtuiging niet bekomen. En ik heb ze nog niet. Het is best mogelijk, dat ik dwaal, maar 't gaat moeielijk, een *peccavi* uit te spreken, als men van geen schuld zich bewust is.

Toch schijnt in sommiger oog dit mijn groote zonde te zijn, dat ik in weerwil van alle bedenkingen der *Kerk-*

bodes mijn voorstel handhaaf. Mijn tweede brochure lezende, sloegen zij de handen van verbazing in elkaar over zulk eene stoutigheid. Dat was iets ongehoords, en kwam ganschelijk niet te pas! De eerste brochure kon nog, maar eene tweede uitgeven, zonder zich overwonnen te verklaren, dat liep de spiegaten uit. En daarom kwamen zij, zooals de *Noord-Holl. Kerkbode*, mij vragen, om het voorstel terug te nemen.

Maar ik heb niets terug te nemen. Mijn voorstel is niets dan eene persoonlijke gedachte.

De kerken kunnen er mede doen, wat zij willen. Als zij het straks verwerpen, dan is dat mij persoonlijk zeer goed. Ik zal er niet om van de Synode wegblijven, noch er haar om verlaten. Maar dan blijft de gedeeldheid der opleiding. En dat is het, wat ik zoo diep betreur.

Als anderen een beter voorstel hebben, of langs een anderen weg tot de eenheid van opleiding kunnen komen, het zal mij aangenaam zijn. Ik zal er God voor danken. De zaak gaat mij ver boven mijn eigen inzichten en wenschen.

Maar tot dusver — men houde het mij ten goede — ken ik nog geen ander en beter voorstel.

Voor de eenheid van opleiding, welke ik vurig begeer, moeten *beide* partijen geneigd zijn, eenige concessiën te doen.

H. BAVINCK.

Kampen.

VOLKSNOODEN.

Drie kwade zaken.

De derde kwade zaak, door ons bedoeld, is de officiëele schending van den dag des Heeren.

Dat het volk op allerlei manier den Sabbatdag ontheiligt, is zonde en schande; maar dat de Overheden als zoodanig daaraan meedoen, daarin voorgaan, daartoe ondergeschikten dwingen, dat wordt een schuld voor al het volk des lands, indien niet met alle kracht daartegen wordt getuigd en gestreden. Dat ondermijnt ook den eerbied voor de menschelijke wetten. Want in ons land geldt nog altijd de Zondagswet. Men kan haar verouderd achten, en nog veel meer er van zeggen dat niet aanbeveelt — 't een zoomin als het ander geeft recht om de wet te overtreden. De Overheid, die nu de overtreding van eene wet rustig aanziet, en een volgenden keer zelve aan de overtreding zich schuldig maakt, is ongetwijfeld de ergste revolutie-partij die zich denken laat. Ieder die tegen dit oordeel wat in te brengen heeft, lijdt blijkbaar aan gevaarlijke verblinding. En het feit, dat vrij algemeen zulk een wetschending door burgers en door Overheden, waar het den Zondag betreft, de menschen koud laat, getuigt niet van vooruitgang in godsdienst, rechtsgevoel en beschaving.

De bladen meldden dezer dagen, dat een nieuwe Zondagswet te komen staat. Het zij zoo. In den dampkring der revolutie tegen Gods Wet en Woord geboren, zal zij — 't is te vreezen — niet waken voor Gods eere, noch den belijders van Christus geven, wat zij in een Christelijk genaamd land mogen wenschen en verwachten.

Onze volksvertegenwoordigers mogen zich wel bijtijds opmaken en samenspreken om goed te weten wat zij moeten en willen, en om gereed te zijn, indien noodig, met een eigen ontwerp-Zondagswet, zoodra deze gewichtige zaak aan de orde komt. De heer T. de Vries, die onlangs aan de Vrije Universiteit is gepromoveerd tot Meester in de rechten, met een lijvige dissertatie (700 bl.) over „*De Overheid en de Zondagsviering*" heeft inderdaad een goed werk gedaan, waarvan ook de Regeering en de Volksvertegenwoordigers nu al aanstonds profijt kunnen trekken. „Wie, van welk richting ook, voorlichting over dit onderwerp verlangt, kan deswege het geschrift van Mr. Tiemen de Vries niet ongelezen laten. . . . Voor ons is dit geschrift, voor zooveel dit onderwerp, aangaat, standaardwerk." Aldus *De Standaard*.

Tegen de *offlcieele* schending van den dag des Heeren, die wij op het oog hadden, is reeds in onderscheiden bladen getuigd. In *De Standaard* aldus:

Het eerste wat een Kabinet, dat de ruste van den Sabbat bevorderen wil, te doen heeft, is toch wel, dat het zelf het goede voorbeeld geeft, ook op zijn bureaux en werkplaatsen.

Nu loopt het gerucht, dat op de Landsdrukkerij, waar vroeger des Zondags nooit gewerkt werd, order tot Zondagsarbeid gegeven is. Is nu dit gerucht overeenkomstig de waarheid, dan zouden we van Regeeringswege *achteruit*, in plaats van *vooruit*, gaan, en zou zelfs daar bevel tot arbeid en op den dag des Heeren worden gegeven, waar dit eertijds nimmer het geval was.

Een tweede bedenking levert hetgeen te Haarlem gebeurd is.

Men heeft te Haarlem aanzoek gedaan, om een Bloemencorso op Zondag te houden.

Het dagelijksch bestuur gaf hier fiat op. Maar de heer Boreel van Hogelanden, de Burgemeester — het zij tot zijn eere gezegd — droeg dit besluit ter vernietiging voor.

Had nu de Minister van Binnenlandsche Zaken, zoo het Kabinet Zondagsrust wil, den Burgemeester niet moeten steunen?

Toch deed hij juist het omgekeerde.

Hij plaatste zich aan de zijde der Wethouders *tegenover* den Burgemeester, en zoo zal het Bloemencorso op Zondag toch doorgaan, en heel Haarlem in rep en roer zijn.

In Engeland beproefden onlangs twee dagbladen om op Zondag uit te komen; maar de pressie van de publieke opinie was zoo sterk, dat beide het overhaast moesten opgeven.

Vandaar ook ons protest; een protest dat we hopen dat ook bij andere redactiën steun zal vinden; tegen wat opnieuw, en van Regeeringswege en met Regeeringsconsent, de Zondagsrust storen komt.

„Bloemen-corso" moet zijn „Roeiwedstrijd"; doch dat verandert aan de zaak zelve niets. Schrijvende over de „treurige manier", waarop velen zich op dien Zondag te Haarlem aanstelden, kan zelfs *De Telegraaf* niet nalaten, den Burgemeester van Haarlem tegenover den Minster in het gelijk te stellen. „Onder de aanwezigen merkten we op Mr. G. van Tienhoven, Commissaris der Koningin in Noord-Holland, die misschien tot de ontdekking gekomen is, dat Haarlem's burgemeester niet geheel ongelijk had met zich te opponeeren tegen het houden van den wedstrijd op Zondag."

Ook en niet het minst tegen den dwang, door den Minister op de werklieden van 's lands-drukkerij uitgeoefend, en dat nb. in het belang van den „vrede", en ten believe van de „Vredesconferentie", wenschen wij luide te protesteeren. De heeren van die Conferentie zelven moesten allen zich daartegen verzetten. Zij zelven hebben ook gaarne hun vrijen tijd, en er wordt door en voor hen wel gezorgd voor afwisseling van uren van arbeid met die van ontspanning. Waarom moet dan den werkman zijn rustdag worden ingekort? En welk recht heeft de Minister of die Conferentie om het gebod van den God der natiën te overtreden? Het volgend woord van Ds J. N. Lindeboom in „*De Roeper*", in een artikel „Zondagsheiliging", zal ongetwijfeld instemming vinden bij allen die God vreezen en voor Zijn Woord beven. Sprekende over de roeping en den invloed van de machtigen der aarde, en over de Vredesconferentie te 's Hage, gaat hij aldus voort:

Daar zitten nu de mannen, die, als werktuigen in Gods hand, o zooveel, invloed kunnen uitoefenen op het lot van heel Europa en de landen daarbuiten.

Wat zou er een gezegende invloed kunnen uitgaan van die conferentie, wanneer zij zich plaatste op het standpunt van Gods Woord en door dat Woord zich liet leiden bij de bepaling van de verhouding der volken tot elkander in vrede en oorlog.

Al gelooven wij, juist op grond van Gods Woord, dat in deze bedeeling van onverstoorden vrede geen sprake zal zijn, toch zou een zich richten naar Gods Woord door de koningen en machtigen der aarde den oorlog en het bloedvergieten reeds niet weinig verminderen.

Vele oorlogen, die het bloed van duizenden soldaten eischen, zijn toch slechts een gevolg van de heerschzucht van de koningen en hun raadgevers.

Wanneer de redenen, waarom de oorlog alzoo verklaart wordt, eens op de weegschale der gerechtigheid werden gewogen, zou zeker nog al eens h t „te licht" worden gehoord.

Ook van de vredes-conferentie in den Haag kan voor ons land geen zedelijk opheffende invloed worden verwacht. Wel zal zij er toe meewerken dat ons volk, door haar voorbeeld daartoe aangespoord, God en godsdienst beschouwt als dingen waarmede men eenvoudig niet te rekenen heeft.

Wanneer we toch de courantenberichten kunnen gelooven, werkt ze zoo hard mogelijk mede aan Zondagsontheiliging.

Niet alleen gaan de leden van de vredesconferentie des Zondags, inplaats van naar de kerk, op pretmakerij uit, maar ook moeten om hunnentwil de werklieden op de landsdrukkerij des Zondags met het werkpak aan ter drukkerij, om te zetten en te drukken wat de vertegenwoordigers der volken met elkander hebben verhandeld.

Zoo wordt in den Haag van „vrede" gesproken en geschreven, terwijl men zelf van den waren vrede niets kent.

Zoo naar eigen goeddunken handelende, en met den Koning der koningen niet rekenende, is op dezevredemakers het woord van toepassing:

Maar d'Opperheer, die Zijn geduchten stoe
Op starren sticht, en grondvest op de wolken,
Zal lachen met dat vruchteloos gewoel,
En spotten met den waan der dwaze volken.

De zonde van Zondagsontheiliging brengt onvermijdelijk andere zonden mede. Niet alleen toch is ze voor het godsdienstig leven doodend, ook voor het maatschappelijk leven werkt ze ten eenenmale verkeerd.

Moge het oog van hen, die aan 's Heeren Woord vasthouden, meer en meer opengaan voor de treurige gevolgen, die de miskenning van 's Heeren Woord, en in dit geval van het *vierde* gebod, meebrengt, opdat hun getuigenis er tegen meer gezien en luider gehoord worde, inplaats van ongemerkt meegesleept te worden in den stroom.

Gerechtigheid toch verhoogt een volk, maar zonde is de schandvlek der natiën. Al erkennen we dat het moeielijk is juist te zeggen, waar Sabbatsheiliging ophoudt, dit weten we echter, dat, wanneer meer de eere Gods en het welzijn der ziel op den voorgrond stond, ook onder Christenen meer nauwgezetheid en teerheid zou openbaar worden inzake de viering van den dag des Heeren dan thans het geval is.

Op de Gemeente des Heeren rust in dezen een gewichtige taak.

Beseffe de Gemeente allerwege hare roeping om te waken en te werken voor de heiliging van Gods Naam en van Gods dag op elk gebied des levens. En dat een iegelijk die Christus den Heere belijdt, in geheel zijn leven in dezen een voorbeeld zij voor al het volk des lands. Helaas, dat ook bij zoovele Christenen en Christen-huisgezinnen de rechte viering „van den dag des Heeren" zooveel te wenschen overlaat, zooveel reden van klagen geeft. Indien het zout smakeloos wordt . . . . ! Mocht de belofte Gods, in Jes. 58 : 13 en 14 en elders, aan degenen die Zijnen dag eeren, meer geloof vinden!

L. LINDEBOOM.

Politieke Beschouwingen.

De zich herhalende, korte telegrammen in de laatste dagen uit *Atjeh* ontvangen, bewijzen dat onze troepen, bij het doortrekken van zekere streken, soms een zeer moeilijke taak hebben te vervullen. Waren er voor enkele maanden slechts enkele mannen van verzet met den jongen Sultan overgebleven, deze zoeken zich, hoe ook vervolgd, met kracht staande te houden. En de offers, die wij moeten brengen, bewijzen, dat de weêrstand niet gering is; 't zijn de restanten der keurtroepen waarmede wij te doen hebben en die telkens hooge en moeilijk te bereiken plaatsen innemen om onze marchen te belemmeren, welke soms bestormd moeten worden en waarbij de vijanden geduchte verliezen lijden. Wij hebben dus helaas, nog allesbehalve den weêrstand voor goed gebroken. Toch is er geen betere wijze van handelen denkbaar; door aanhoudend den slinkenden vijand overal op de hielen te zitten, en geen rust te vergunnen — kan alleen onderwerping en rust worden verkregen. Moge die tijd spoedig aanbreken.

Frankrijk heeft eindelijk, na veel tobbens, zijn ministerie, een ministerie Waldeck-Rousseau. Doch het staat zwak, wijl, naar den aard der omstandigheden, uit de meest uiteenloopende partijen samengesteld. Wat het wil is: „Een eind maken aan de agitatie die, achter voorwendsels gemakkelijk te doorzien, wordt gericht tegen een regeeringsstelsel, dat het algemeen stemrecht heeft goedgekeurd en zal weten te handhaven; van alle takken van dienst een trouwe medewerking eischen, benevens den moed der verantwoordelijkheid, — dat moet de regeering, die zich aan u voorstelt, het allereerst bezighouden.

„Het zal aan haar niet liggen, wanneer de justitie haar werk niet in de volheid van haar onafhankelijkheid voltooit. Zij is vast besloten alle rechterlijke uitspraken te doen eerbiedigen. Zij kent geen onderscheid tusschen hen die de ontzaglijk zware taak hebben, te moeten oordeelen over menschen — en wil het land vóór alles billijkheid, dan bedenke men dat de beslissing moeten worden voorbereid onder stillen eerbied.

„In de eerste rij der belangen, die nauw verbonden zijn met het behoud en de waardigheid van een volk, plaatsen wij de belangen van het leger, dat door de derde republiek is hervormd op zulke krachtige en breede grondslagen, dat het de verpersoonlijking is van de veiligheid en den trots van Frankrijk.

„Wij zijn het met zijn meest beroemde hoofden en zijn meest vertrouwbare leidslieden eens, dat de onverbreekbare gehechtheid aan de krijgstucht de eerste en wezenlijke waarborg voor zijn eigen grootheid is. Wij zullen het met dezelfde geestkracht verdedigen tegen de aanvallen, waaraan het bloot mocht staan als tegen verlokkingen, die een allerminst verdiende beleediging van het leger zijn.

„Wij wenschen voor alles, evenals allen die in de zedelijke eenheid van Frankrijk de voorwaarde zien voor het vervullen van de beschavende rol die ons land is toebedeeld, dat er rust zal komen. Dat zal vanzelf geschieden indien een iegelijk ophoudt met zelf recht te spreken of vonnissen voor te schrijven, doch zich buigt voor de wet"...

Doch het verbazend geschreeuw en gescheld niet alleen van rechts, maar ook van enkelen uit de linkerzijde bewees hoe weinig sympathetisch het is. Bijna ware het reeds weer gevallen in de eerste Kamerzitting de beste.

Dat Frankrijk nog een Regeering heeft, is te danken aan 14 afgevaardigden van de 581 die de Kamer telt. Hadden zij anders gestemd, de Ministers zouden hun spiksplinternieuwe portefeuilles weer hebben kunnen oppakken. De goedkeuring van de verklaringen der Regeering in de motie-Périllier kreeg 263 tegen 237 stemmen. Het levensgevaar was dus al heel dreigend, en troostrijk voor de toekomst ziet het er nog niet uit, maar op dit oogenblik *is* er ten minste nog een Regeering, en dat is al heel wat in een land en een tijd waarin de giftplant der anarchie zoo welig aan het opschieten is.

In den Senaat ging het beter; met 187 tegen 251 stemmen ontving de Regeering daar een motie van vertrouwen.

In *Engeland* neemt de beweging tegen een oorlog met de Transvaal nog steeds toe. Wel laat zelfs minister Chamberlain zich niet onbetuigd in zijne redevoeringen om het uit te spreken, dat de Regeering niets dan rechtvaardigheid wil, en niet van plan is met zich te laten gekken. Maar zelfs in 't conservatief-unionistisch kamp wordt men iets voorzichtiger. Trouwens zelf uit de Transvaal komen van Engelsche zijde te veel stemmen, die aantoonen, dat de Engelsche Regeering de woordvoerder is geworden van baatzuchtige schreeuwers, die zich al heel weinig om wet of recht bekommeren. En bovendien: de eensgezindheid van de Afrikanen van niet-Engelschen oorsprong neemt toe. Wij zien ons dus gesterkt in onze verwachtingen op behoud van den vrede.

In *Italië* zet, gelijk wij reeds meldden, de Regeering tegenover den tegenstand hare bedoelingen door.

Zaterdag heeft werkelijk al in het Regeeringsblad het koninklijk besluit gestaan, waarbij Koning Humbert de maatregelen tot inkorting der staatkundige rechten invoert, door Pelloux aan de Kamer voorgesteld, maar waarvan de aanneming door de obstructie der uiterste linkerzijde tot nog toe was verhinderd.

De Kamer heeft dit besluit nu nog maar bij een enkele stemming goed te keuren, zonder dat amendementen mogelijk zijn.

Hiermede heeft het Italiaansche ministerie het voorbeeld van Banffy in Hongarij volgende, den eersten stap gezet op den gevaarlijken weg der onwettelijkheid.

Ook trouw aan de dynastie verknochte bladen geven uiting van hun pijnlijke verrassing, dat de Koning zich tot die verkrachting van de grondwet leent.

Zoo gaat het proces voort. Gelukkig dat God regeert.

NOORDTZIJ.

Ds W. J. DE HAAS.

Jongstleden Zondag verbreidde zich de droeve mare, dat Ds. de Haas, na een zeer smartelijk lijden, door zijn Meester was opgeroepen, om reeds op zeven-en-veertigjarigen leeftijd zijn arbeid op aarde te eindigen, en in te gaan in de vreugde zijns Heeren.

Hij was zoo goed en zoo hartelijk. Gaven van verstand en gemoed waren hem zoo mildelijk toebedeeld.

En hij heeft die gave, ten dienste van Gods kerk, gewillig en met vreugde gebruikt. Degelijk prediker, bekwaam schrijver, Curator van de Theologische School en man des volks bij uitnemendheid, laat hij een ledige plaats in ons midden achter.

„Diep is de wonde door den Heere geslagen" zegt zijn diep bedroefde familie.

En wij allen, die hem gekend hebben, voelen die wonde ook in ons eigen hart.

Veel heeft hij naar het lichaam geleden, maar ook veel en buitengewoon waren de vertroostingen Gods, hem onder dat lijden geschonken.

En nu blijft daar een weduwe met hare drie kinderen weenend achter.

Het is geschied en — de slag is gevallen.

Een slag, die ook zijne hoogbejaarde moeder nog treffen moest. Zoo diep en onnaspeurlijk zijn de wegen Gods met zijne kinderen.

Maar wij hebben een God, die slaat en doorwondt, doch wiens handen ook heelen.

Zij dat de troost en de zalige ondervinding voor wie hij achterliet, en vervulle de Heere aan hen, al wat Hij beloofd heeft.

GISPEN.

Buitenlandsche Kerken.

De Christelijke Katholieke Kerk. Dit is de naam van eene nieuwe sekte in N. Amerika. Haar opzichter en leider is Dr. J. A. Dowie. Hij is allereerst een verkondiger van de leer, dat de mensch bij ziekte de hulp van geneesheeren niet mag inroepen, maar genezing verwachten moet door het geloof. Hij is dus een ijveraar voor de z. g. n. geloofsgenezing. Hoewel de aanhangers van de sekte der Christian Scientists ook deze meening zijn toegedaan, verschilt Dowie van hen in de beschouwing van de krankheden en haar ontstaan.

De Scientists beweren, dat de ziekte slechts in de verbeelding en voorstelling van den kranke bestaat. Ziek is alleen hij, die het zich verbeeldt. Het radicale geneesmiddel moet dus zijn: denk, dat gij gezond zijt, en gij zijt het of wordt het. Als het verstand maar over de verbeelding heerschappij voert, zal men niet ziek worden. Of die menschen ook leeren, dat iemand niet sterven zal, als hij maar denkt, dat het niet gebeurt, weten wij niet. Misschien zijn er wel onder hen, die beweren, dat de mensch alleen sterft, omdat zijn verstand hem begeeft en dus met het verstand ziekte en dood niet meer beheerschen kan. Dit is zeker, dat zij van het verstand alles verwachten en zichzelven een flinke dosis van dit verstandsmedicijn toekennen, wat uit den naam, dien zij zich geven, blijkt. Scientists toch beteekent verstandig, wetenschappelijk.

Tegenover deze verstandsmannen beweert Dr. Dowie, dat elke ziekte een rechtstreeksche gevolg van de inwerking des satans is op den mensch. Voor een groot deel openbaart de duivel zijne macht in de ziekten, waaronder hij de menschen zuchten doet. Christus is gekomen, om de werken des duivels te verbreken en nu is het de roeping van den mensch te gelooven, dat Christus hem van deze werken des duivels kan en wil verlossen. Wie dat gelooft, wordt genezen, met wat kwaal hij ook bezocht worde.

Dowie acht zich geroepen, — de man zegt het althans — den duivel te bestrijden door de kranken te genezen, en bekeering, geloof en doop te prediken.

Hij houdt zich echter niet alleen op met deze onbijbelsche geneeswijze, maar is ook de stichter geworden van eene nieuwe sekte, die hij „de Christelijke Katholieke kerk" noemt. Hij heeft in Chicago zulk eene gemeente gesticht; zijn kerkgebouw noemt hij Sion-Tabernakel; hij beroemt er zich op in de laatste twee jaar meer dan 3000 personen gedoopt te hebben.

Hij eischt van zijne bekeerlingen stipte en onvoorwaardelijke gehoorzaamheid aan zijne bevelen. Zij mogen geen leden van geheime genootschappen zijn en moeten zich van het gebruik van tabak, sterken drank, varkensvleesch en oesters onthouden.

Hij heeft ook een Sion-Hotel laten bouwen en is nu bezig een Sion-City-Bank op te richten met het doel, om in de nabijheid van Chicago een Sion-stad te bouwen. Verder stelt hij zich voor bij de groote steden van Amerika dergelijke steden te bouwen.

Zoolang Dowie zich meer op godsdienstig terrein bewoog, school er in zijn optreden minder gevaar, maar nu zijn Sion een financieele of misschien ook eene staatkundige organisatie schijnt te worden, begint men in Amerika een ernstiger karakter in zijn Sion te zien, dat gevaarlijk kan worden voor den staat evenals het Mormonisme, waarmede het eenige trekken van overeenkomst heeft.

Hij noemt zich „General Overseer" (Algemeen Opziener) van de Christelijke Katholieke kerk in alle deelen der wereld. In deze kwaliteit plaatst hij met meer dan pauselijk gezag in zijn orgaan gedurig „herdelijke brieven," waarin hij zijne volgelingen de noodige voorschriften geeft. In dit blad heeft hij onlangs een soort proclamatie uitgevaardigd, waarin hij de zijnen oplegt de tienden van hun inkomsten voor „kerkelijke zaken" op te brengen. Voor het innen en beheeren dier tienden heeft hij bereids helpers aangesteld, die als een soort ambtenaren in het Sion-Schathuis fungeeren.

Het slot van dit bevelschrift tot opbrengst der tienden besluit hij aldus, waaruit 's mans heerschzucht en dweepzucht duidelijk zijn:

„Ik ben niet bevreesd, dat men mij verkeerd verstaan zal; alleen goddelooze en onwedergeborene harten kunnen mijne verklaringen in twijfel trekken. Sion is geen plaats voor hen, die geen vertrouwen stellen in hun Algemeenen Opziener, en die de geboden van onzen Heer en Meester niet willen gehoorzamen."

„Ouderlingen, evangelisten, diakenen en diakonessen van de vrienden van Sion worden verzocht deze woorden, ten aanhooren van alle leden in de bijeenkomsten vergaderd, voor te lezen. Aan genoemde ambtsdragers geef ik ook bevel, dat zij terstond rapport zullen uitbrengen, wanneer iemand niet wil gehoorzamen en in betrekking tot dit bevel zich oneerbiedig uitlaat of het bestaansrecht betwijfelt.

„Dit bevel moet niet beoordeeld en besproken, maar gehoorzaamd worden.

„Wie niet gehoorzaamt, zal onmiddellijk gecensureerd worden, en, tenzij er berouw en gehoorzaamheid volgt, afgesneden van wie tot Sion behooren.

„Verplichtingen jegens het huisgezin, jegens den staat, jegens handelsaangelegenheden en schulden van welken aard ook, mogen niet worden afgedaan, voordat de tienden in het Sion-Schathuis zijn gestort. God moet de eerste en de laatste zijn in alle dingen.

„Het doet er niet toe, welke gevolgen er uit voortkomen. Ik heb dit schrijven op Gods bevel uitgevaardigd en ik deins er niet voor terug, om indien het noodig mocht zijn, negen tienden van mijne volgelingen te verliezen.

„Hiermede verzoek ik plechtig, dat ieder, die deze eenvoudige en dus duidelijke geboden van God en van mij, zijn Opziener, niet bereidwillig wil gehoorzamen, voor zijn lidmaatschap bedankt."

Wij weten niet, waarover wij ons meer verbazen moeten over den overmoed van hem, die zoo spreekt, of over de dwaasheid van hen, die zich door zoo iemand verleiden laten. Hij gedoogt niet de minste tegenspraak, ja wil niet eens, dat men zijne bevelen beoordeelt. Wie hem tegenspreekt of voor hem waarschuwt, wordt met verwenschingen overladen, en naar 't verderf verwezen.

Er schuilt gevaar in de uitbreiding van deze sekte, als wij alleen maar letten op de uitspraak van Dowie, dat verplichtingen jegens huisgezin en staat voor de gehoorzaamheid aan zijne bevelen wijken moeten.

SCHOLTEN.

Een Italiaansch Evangelisch zendeling in China, de heer Alphonse Argento, schreef in de „*Echo des vallées*" over den zegen, dien hij in zijn werk genoot, aldus: „Ik heb tot nu toe 15 lange zendingsreizen gemaakt. Voor drie maanden had ik de eer eene kerk te stichten juist ter plaatse waar in 490, vóór Christus geboorte, Confucius mijn voorganger was, maar o! met welk onderscheid! Nu is, dank zij den Heere, te Zzai-cheo ook eene gemeente ontstaan, die veel belooft." — De heer Argento is ook aangezocht om de wiskunde aan eene Chineesche hoogeschool te onderwijzen. Zonder tegenstand, tot heden althans, heeft hij bij die lesssen ook godsdienstig onderwijs in het Nieuwe Testament kunnen geven.

—

Men schat het aantal Hindoe's op 280 millioen. Hieronder zijn 26 millioen weduwen, waarvan 77000 beneden de tien jaren. Het aantal zendelingen taxeert men op duizend. Rekent men de helpers en de vrouwen mede, dan zouden er twee duizend zijn, of één op een groep van 150000 Hindoe's. Gelijk men weet, beteekenen de vrouwenzendelingen zeer veel in Indië, want zij alleen kunnen de Zenana's of vrouwen-vertrekken binnenkomen.

—

De vervolging van de Baptisten in Saxen duurt nog voort. Voor eenige weken werd te Johann-Georgensstadt hun Zondagsschool gesloten op bevel der overheid. Te Dresden-Plauen, Gersdorff en te Chemnitz bleef men deze toch houden, ondanks het bevel en de verdere bedreiging van boete en gevangenis.

—

In de Amerikaansche bladen was sprake van een *vijf*-jarig kind, dat als prediker moet opgetreden zijn in een groote kerk te New-York. Hij heet Lonnie Dennis en is het kind van een metis en eene negerin. Duizenden personen kwamen den kleinen prediker hooren, die met verwonderlijk gemak voor de vuist spreekt; en hoe grooter zijn gehoor is des te beter. In plaats van een toga heeft hij een wit kleed om. Hij bestuurt alles van het begin tot het einde gezang, gebed en preek. — En evenwel nochtans . . . . de kleine kan niet lezen, maar kent geheele kapittels van buiten. En zoolang hij spreekt, blijft zijne moeder bij hem, want anders verliest hij dadelijk den moed. — Men schrijft, dat het een wonderlijk, of *suggestief* naar het mode-woord, spektakel is, zoo'n dreumes de ernstigste en plechtigste zaken te hooren voordragen in een mengeling van Bijbel-stijl en kinderlijk gebabbel. I n d i e n het waar is, en men 't geen profanie durft te noemen, mag men toch met meer dan dubbel recht vragen: of dit niet meer kwakzalverij en komedie dan „inspiratie" is — en of men zoo'n kind moet aanmoedigen dan beletten op dergelijke wijze te spreken, terwijl hij, volgens zijn leeftijd althans, niet een ontwikkeld bewustzijn en besef van zonde kan hebben. De ouders, en alle oudere toehoorders, dragen in dezen de verantwoordelijkheid.

Welke geest sommige, ja vele Franschen bezielt. heeft men kunnen vernemen uit de bijschriften van de giften voor de weduwe Henry om tegen Reinach te kunnen procedeeren. Als deze en dergelijke:

„Voor de Wed. Henry, tot verdelging van den Jood en Hugenoot 1 fr.

„Iemand, die den Bartholomeüsnacht begint te begrijpen, naarmate der anti-patriottische houding van de Protestanten . . . 0,50 „
(N B. een kwartje!)

„Een privaat-docent der univ. verziteit, die den Bartholomeüsnacht begint te begrijpen . 2 „

„Een candidaat in geschiedenis, die meent, dat de inquizitie een instelling van algemeen nut is, en de Bloedbruiloft een werk van nationale zuivering . . . 5 „

„Hourrah voor een Bartholomeüsnacht tegen de Joden! . . 3 „

—

De heer Morin, schoonzoon en executeurtestamentair van Chiniquy zond aan den aartsbisschop van Montreal, in Canada, Msgr. Paul Bruchesi, een gecertifieerde kopie van het godsdienstig gedeelte van het testament van den overleden gewezen pater. Dit is, gelijk men weet, eene verklaring van zijn geloof met een summier der bestrijding van het Roomsche stelsel. De aartsbisschop heeft echter na lezing het document teruggezonden, en geweigerd het in zijn archief te bewaren, overmits het stuk z.i. eene beleediging is. De heer Morin heeft hierop weder een antwoord in de pers geschreven, waarin hij het geloof zijns schoonvaders nogmaals verdedigt en Rome bestrijdt.

—

Het schijnt, dat gedurende den oorlog de Cubaansche Paapsche geestelijkheid aan het Spaansche gouvernement verscheidene millioenen heeft voorgeschoten, die nog niet terugbetaald zijn. Een Amerikaansch blad schreef hieromtrent: Waar komen al die millioenen toch vandaan? Verbeeldt u, dat de Presbyteriaansche, Episcopaalsche of zelfs de Roomsche kerk in de Vereen. Staten aan ons gouvernement millioenen leende! Gewis was het meer dan tijd, op dat eiland scheiding van staat en kerk in te voeren.

—

Onderscheidene Amerikaansche Zendingscommissies hebben besloten, op Cuba, Porto-Rico en de Philippijnen samen te werken.

—

Uit Lamothe-Fénélon in Frankrijk schreef men onlangs. — Het werk, dat ik hier openlijk tegen het Catholicisme onderneem, gaat gepaard met bemoedigende feiten. Binnen drie jaren hebben zich uit deze plaats en omstreken honderd personen van de Roomsche kerk bij onze Protestantsche gevoegd. Meer dan tweehonderd menschen, allen van Roomschen godsdienst, bezoeken onze Zondag-bijeenkomsten. Onder hen, die zich bij ons aansloten, zijn innige bekeerden die den Heere kennen, met een veranderd, geheel herboren leven.

—

Te Hâvre overleed voor eenige weken de Protestantsche Dokter Gibert, die gedurende veertig jaren bij zijn praktijk tevens filantropisch werkzaam was en naar hij betuigde zijn kracht en talent ontleende aan het gebed. Hij stichtte te Hâvre een kinderziekenhuis, dat daarop in vele steden nagevolgd werd. Tevens stelde hij te Hâvre een Gezondheids-bureau in. Hij was ook zeer bekwaam; den maire van Hâvre, Mr. Jules Siegfried, redde hij als op wonderdadige wijze het leven door overtapping van bloed, toen deze reeds zoo ver weg was, dat hij lag te zieltogen. Dr. Gibert was ook lid van de Medische Academie en officier van het Legioen van Eer. Tijdens het Dreyfus-proces gaf hij den Prezident Felix Faure, een stadgenoot, zijn geloof aan Dreyfus' onschuld te kennen, overmits hij hem reeds van kind af kende. De Prezident beantwoordde hem echter slechts, door hem op de beruchte z.g. geheime stukken te wijzen.

†.

OVERHEID EN ZONDAGSVIERING.

Met een Academisch Proefschrift over het bovenstaande onderwerp verwierf *Tiemen de Vries*, geboren te Stedum, aan de Vrije Universiteit te Amsterdam, den graad van doctor in de rechtsgeleerdheid.

Dit Academisch Proefschrift is een boekdeel van 708 pagina's en werd door den Uitgever A. W. Sythof te Leiden, algemeen verkrijgbaar gesteld.

Na een inleiding, splitst Mr. de Vries zijn arbeid in drie deelen. Het eerste handelt over Overheid en Zondagsviering in het algemeen. Het tweede gedeelte geeft een overzicht van de Zondagswetgeving van de oudste tijden tot op onze dagen. In het derde gedeelte wordt de verhouding van de Overheid tot de Zondagsviering aangewezen. Dit is het dogmatisch-juridisch gedeelte, zooals de Zondagsviering in de hedendaagsche wetgeving op de hedendaagsche toestanden zou behooren te worden toegepast.

Slotsom van deze doorwrochte en leerrijke studie is, dat de dwingende macht der Overheid, na den zondeval, van God is gegeven, uit oorzaak der verdorvenheid van het menschelijk geslacht, opdat de ongebondenheid der menschen bedwongen worde en het alles met goede ordinantie onder de menschen toega; en dat dit niet is begrepen, omdat men de openbaring Gods óf niet kende óf feitelijk verwierp.

Voorts dat de geschiedenis leert, hoe noodig het is, dat door Overheid en volk worde erkend en geëerbiedigd de souvereiniteit in eigen kring.

Verder dat de rustdag om de zeven dagen door Gods zelf bij de schepping is ingesteld en dus behoort tot de levensordinantiën, waarnaar heel het menschelijk leven zich heeft te regelen; doch dat daarbij alle puristische opvatting moet worden vermeden, en alleen die werken moeten stilstaan, die met de algemeene bestemming van den rustdag niet zijn overeen te brengen; dat daarbij de lessen der historie dienen in acht genomen, om uit te maken, wat al of niet tot de Overheidsbemoeiïng behoort.

Zondagswetgeving moet nationaal zijn. Het eene volk is het andere niet, en daarbij moet rekening gehouden worden met tijden en omstandigheden en de verschillende levensterreinen: handel, stoomwezen, vervoermiddelen enz. Verboden moet worden het arbeiden zelf, voor zoover het niet noodzakelijk is. Beschermd moet worden de openbare eeredienst, de Zondagsvrede, b. v door het sluiten der winkels, geen vergunning te verleenen tot allerlei vermakelijkheden, en het volk tegen allerlei verleiding te beschermen.

Het zijn maar grondgedachten, die wij uit het dikke boek hebben opgevischt. Ook voor Theologen is dit Proefschrift van hooge waarde, vooral het tweede of historische gedeelte is een rijke bron voor de kennis van de Wetten en Verordeningen op het stuk der Zondagsviering, ook in ons eigen vaderland.

Zoover ons bekend is, is *Mr. T. de Vries* de eenige doctor in de rechtsgeleerdheid in ons land, die alleen aan de Vrije Universiteit heeft gestudeerd en alle Overheidsschoolexamens enz., uit beginsel, heeft vermeden. *Mr. de Vries* leefde, van zijn jeugd aan, in de hoogere sferen der beginselen, ofschoon hij toch ook, als een mensch met zijne voeten op de aarde moet loopen. Of hij door zoo te doen waarlijk zijn volk heeft gediend, of liever, de zaak des Heeren heeft gediend, is o. i. aan ernstigen twijfel onderworpen. Maar — ten slotte staat of valt ieder zijn eigen heer, en — een ieder zij in zijn eigen gemoed ten volle verzekerd.

De studie van *Mr. de Vries*, over: Overheid en Zondagsviering, zal blijven een standaardwerk over dit onderwerp, een bewijs van zeer ernstige studie en niet alledaagsche kennis, een eerezuil opnieuw voor de Vrije Universiteit.

GISPEN.

Aan de Theol. School hebben met goed gevolg het *Propaedeutisch*-examen afgelegd de heeren studenten: T. Algera, J. H. Binnema, M. Elzinga, E. A. Groenewegen, H. Kajan, E. J. Schouten, D. K. Wielenga, J. J. Wielenga.

Voor het *Semi-Candidaats*-examen slaagden: de heeren G. Bax, G. H. Dijkstra, D. Pol, C. Staal, G. Veenendaal, A. v. d. Vegt, W. A. Willemse.

Voor het *Candidaats*-examen de heeren:
C. van Gelderen, adres te *Zwolle* (Diezerstraat, 11.)
J. L. Schouten, adres te *Zwolle* (Voorstraat, 55.)

—

De Senaat van het Studentencorps „Fide Quaerit Intellectum" is voor den cursus 1899/1900 aldus samengesteld:
G. H. Dijkstra, *Praetor.*
J. Joh. Wielenga, *Ab-actis.*
R. Middelveld, *Quaestor.*
A. J. de Boer, *Assessor I.*
J. Brinkman, *Assessor II.*

—

De Senaat van het Studencorps F. Q. I. heeft de eer aan de Corpsleden bekend te maken, dat wegens het overlijden van den Curator, den Weleerw. Zeergel heer Ds. W. J. de Haas, volgens Art. 4 van het Reglement van den Rouw, gedurende den tijd van zes weken de rouw zal worden aangenomen, ingaande vanaf 26 Juni.

Namens den Senaat,
J. JOH. WIELENGA, *Ab-actis.*

—

Aan de Vrije Universiteit te Amsterdam werd op Academisch Proefschrift: *Johannes Maccovius*" bevorderd tot Doctor in de Godgeleerdheid Ds. A. Kuyper Jr. predikant bij de Ger. kerk te Makkum.

—

DALFSEN, 25 Juni 1899. Heden was het voor de Geref. kerk te dezer plaatse een blijde dag, daar het door ons aangekochte orgel aan zijn bestemming werd gewijd; waarbij onze Weleerw. en geachte Leeraar Ds. W. de Jong naar aanleiding van 1 Kron. 16 : 42 tot de gemeente sprak over de Godegewijde bestemming der „muziek Gods," haar eigenaardige plaats in de gemeente en haar godvruchtig gebruik. Wij nemen deze gelegenheid waar om den heer J. Proper, Orgelmaker te Kampen, dank te zeggen voor zijne prompte bediening, weshalve wij hem met alle vrijmoedigheid in dezen aanbevelen.

Namens den Kerkeraad,
A. HUZEN.

—

Militair Tehuis te 's-Bosch.

Ontvangen van W. F. ten Bokkel te Aalten . . . . . f 2,—

Met vriendelijken dank aan den gever vermelden wij deze gave. Doch wij maken van deze gelegenheid gebruik de broeders en zusters nog eens de belangen van ons Tehuis op het hart te binden.

Wij weten wel, dat er veel gevraagd wordt, maar Brabant verkeert in bizondere omstandigheden en zou daarom o, zoo gaarne bizondere belangstelling willen ondervinden van ons Christenvolk. Daarom broeders en zusters, beschaamt onze verwachting niet.

J. M. MULDER.

's-Bosch, 21 Juni '99.

—

Scheurkalenders in de Kazerne.

Door Br. Haffmans, Arnhem: van verkochte Scheurkalenders f 2,70, van de Invalieden te Bronbeek f 0,80, uit het busje in het Milit. Tehuis f 1,61⁵ . . f 5,12⁵

Door N. N. van N. N. te G. - 5,—

Telken jare toonen de soldaten in en om Arnhem, dat zij de ontvangene Kalenders op hoogen prijs stellen. Dit wordt tusschenbeide ook in andere garnizoensplaatsen openbaar, en blijkt het reeds daaruit, dat deze arbeid niet ijdel is in den Heere. Gebiede de Heere er verder zijnen rijken en onmisbaren zegen over; en neige Hij onder burgers en soldaten beide, vele harten om dezen gewichtvollen arbeid met woord en daad te steunen.

Voor het ontvangene onzen hartelijken dank.

E. KROPVELD.

Waddingsveen, 23 Juni '99.

ADVERTENTIEN.

GODE DE EERE!
(1874 — 29 Juni — 1899.
Vijf-en-twintig-jarige huwelijksvereeniging
van onze geliefde Ouders:
B. H. WIERSEMA
EN
T. J. DOORNBOS
Hunne dankbare Kinderen,
J. WIERSEMA.
R. WIERSEMA.
J. WIERSEMA.
B. S. WIERSEMA.
TEN BOER (*Oosterdijkshorn*),
26 Juni 1899.

Zoo God wil, zijn mijne lieve Ouders
KLAAS VAN SAANE
EN
MAARTJE TAANMAN,
19 Juli a s., **Vijf-en-twintig jaar getrouwd.**
Hun liefhebbend Dochtertje,
TRIJNTJE VAN SAANE.
WORMERVEER,
Juni 1899.

Loof den Heere, mijne ziel! en vergeet geene van zijne weldaden. Ps. 103 : 2.

Zoo de Heere wil en zij leven, hopen onze geliefde Kinderen
KLAAS VAN SAANE
EN
MAARTJE TAANMAN,
19 Juli a.s hunne ***Vijf-en-twintig-jarige Echtvereeniging*** te gedenken.
Hunne dankbare Ouders en hoogbejaarde Vader, ook namens de Broeders en Zusters van beiden,
H. VAN SAANE.
ZAANDAM,
Juni 1899.

Zoo de Heere wil en zij leven, hopen onze geliefde Ouders
G. Kamsteeg
EN
Adr. v. d. Heuvel,
den 3en Juli a.s. hunne ***25-jarige Echtvereeniging*** te herdenken.
Hunne dankbare Kinderen.
BOLNES,
Juni '99.

Onze om zijn persoon en werk algemeen geachte en beminde Leeraar,
Ds. G. H. Deddens,
is de eeuwige ruste ingegaan.
Ruim 28 jaren heeft hij onze gemeente, naar de mate der gaven van den Heere hem geschonken, met veel ijver en getrouwheid gediend in het Evangelie; in 1893 verkreeg hij, op zijn verzoek, om zijn hoogen leeftijd zijn Emeritaat.
De Heere heeft door zijnen arbeid groote dingen onder ons gedaan; dies zal ook zijne gedachtenis bij ons tot zegening zijn.
Namens den Raad der Geref. kerk van Oude-Pekela,
F. G. PETERSEN, *Voorz.*
H. J. DE BOER, *Scriba.*
OUDE-PEKELA,
20 Juni 1899.

Moesten wij voor drie jaren onze eenigste dochter grafwaarts dragen, en voor zes dagen onzen eenigsten zoon; heden trof mij de gevoeligste slag mijns levens, doordien het den Heere behaagde van mijn zijde weg te nemen mijn dierbaren Echtgenoot
EGBERT BAKKER,
in den ouderdom van 55 jaren, na een gelukkige Echtvereeniging van 25 jaar en 9 maanden.
Dat het leven hem Christus was, en het sterven hem daarom gewin is, lenigt mijne smart.
Wed. E. BAKKER—
OOSTERHOF.
ENUMATIL,
21 Juni 1899.

Na een smartelijk doch zeer geduldig lijden ontsliep heden in zijnen Heer en Heiland, onze geliefde Vader, Behuwd- en Grootvader
D. VAN DER BENT,
in den gezegenden ouderdom van bijna 80 jaar.
Uit aller naam,
G. J. v. D. BENT.
AALSHORST bij DALFSEN,
26 Juni 1899

Heden ontsliep in zijn Heiland onze waarde Broeder
D. van der Bent,
in den ouderdom van bijna 80 jaar.
Sinds 1859 diende hij deze kerk als Diaken, totdat hij voor 6 jaar wegens zijn leeftijd zijn ambt neerlegde. Wij gevoelen zijn gemis, maar vertrouwen met grond, dat hij uit de strijdende in de triumfeerende kerk is overgegaan.
Namens den Kerkeraad,
W. DE JONG, *Praeses.*
DALFSEN,
25 Juni '99.

Heden ontsliep in zijn Heere en Heiland, na een smartelijk doch geduldig lijden, in het diaconessenhuis te Utrecht, onze geliefde Herder en Leeraar
Ds. W. J. DE HAAS,
in den ouderdom van 46 jaren.
Allen die hem in zijn werkzaam leven hebben gekend, zullen beseffen, wat de kerken des Heeren in het algemeen, en de kerk welke hij diende in het bijzonder, in hem verliezen.
Zijn naam zal in dankbare herinnering blijven.
Namens den Kerkeraad,
JOHs. v. D. BERG, *Scriba.*
CULEMBORG,
24 Juni 1899.

HOENDERMEEL.
(Ochtendvoeder.)
Die met voordeel zijn Kippen houden wil, neme de proef met ons ***HOENDERMEEL*** als ***ochtendvoeder*** voor zijne kippen. Prijzen zijn 5 kilo ***f 0,95***. 25 kilo ***f 3,50***. 50 kilo ***f 6,50***. Franco station of over een veer.
Aanbevelend,
J. v. d. DEURE,
ENKHUIZEN.

Liefhebbers van Pijporgels.
Te koop een buitengewoon prachtig en zeer solied **KABINETPIJPORGEL** met nieuwe trapbeweging gelijk een serafin orgel, en een uiterst solied **KERKORGEL** met mooi front, geschikt voor ± 300 personen **prijs *f* 250.**
Te zien en te bespelen aan de Orgelfabriek van
J. PROPER,
te KAMPEN.

Bij D. DONNER te *Leiden* is verschenen:
SADRACH'S KRING
DOOR
Ds. L. ADRIAANSE,
te Poerworedjo.
Met 2 portretten en een Zendingskaart.
459 *bladz. Prijs* ***f 2,25.***

Wegens concurrentie,
worden **1000 BRIEFKAARTEN**, met of zonder **firma** bedrukt. ***franco*** thuis geleverd
1e kwaliteit f 2,00
2e „ - 1,75
1000 ENVELOPPES
gekleurd, met **firma** bedrukt, ***franco*** thuis,
1e kwaliteit f 2,00
2e „ - 1,75
door de KAMPER BOEK- EN STEENDRUKKERIJ van ZALSMAN.

VERSCHENEN:
VARIA AMERICANA,
DOOR
Dr. A. KUYPER.
Prijs f 1,25.
NAAMLOOZE VENNOOTSCHAP
BOEKHANDEL
VOORHEEN
HÖVEKER & WORMSER.
Amsterdam, Juni 1899.

ATTESTATIES
voor mannelijke en voor vrouwelijke leden. **à 1 Cent.**

ATTESTATIES
voor doopleden. **à 1 Cent.**

BEROEPSBRIEF.
voor de Gereformeerde kerken, aan een Predikant of Candidaat t. d. H. Dienst.
à 5 cent.

LASTBRIEVEN
voor Afgevaardigden naar Provinciale en Classicale vergaderingen.
à 3 Cent.
Verkrijgbaar bij G. PH. ZALSMAN te *Kampen*, die ze alom franco verzendt.

VERSCHENEN:
Band aan het Woord.
ANTWOORD OP DE VRAAG:
Hoe is eene Universiteit aan het Woord van God te binden?
VOORGEDRAGEN OP DE
Meeting gehouden te Middelburg op 28 Juni 1899
DOOR
Dr. A. KUYPER.
Prijs f 0,40.
NAAMLOOZE VENNOOTSCHAP
BOEKHANDEL
VOORHEEN
HÖVEKER & WORMSER.
Amsterdam.
Pretoria.

Bij D. DONNER te LEIDEN is verschenen:
JOHANNES MACCOVIUS.
DOOR
Dr. A. KUYPER Jr.,
Predikant te Makkum.
Prijs: Ingen. ***f 2,75.*** Geb. ***f 3,50.***

Is verschenen:
HET RECHT DER KERKEN
EN
DE VRIJHEID DER WETENSCHAP
DOOR
Dr. H. BAVINCK.
45 cent.
PH. ZALSMAN.
KAMPEN.
Alle Boekh. nemen bestellingen aan.
Wie **45 ct.** per postw. zendt, ontvangt het ***franco*** thuis.

VEREENIGING CHRISTELIJKE BIBLIOTHEEK
gevestigd te Nijkerk.
Zooeven verscheen als deel V van den 2en jaargang:
De Koninklijke Wet.
De brief van Jakobus practisch verklaard
door P. J. VAN MELLE.
15¼ vel = 244 bladz.
Prijs ingen. *f* 1,50, gebonden *f* 1,90.
Zij die zich nog als lid dezer Vereeniging aanmelden, en dus slechts *f* 0,05 per vel betalen, ontvangen behalve 't bovengenoemde, ook de reeds verschenen werken, BRUMMELKAMP: *Voor het Gemeene Best*, ALCOCK: *Aan den Euphraat*, DIXON: *Eerstelingen van den oogst* en ARMIN STEIN: *Filippus Melanchton.*
Men vrage het prospectus, vermeldende de buitengewoon voordeelige voorwaarden, aan zijnen boekhandelaar, of aan den uitgever
G. F. CALLENBACH,
NIJKERK.

VERSCHENEN:
UIT HET WOORD.
STICHTELIJKE BIJBELSTUDIËN, door
Dr. A. KUYPER.
TWEEDE SERIE. — DERDE BUNDEL.
(DE PRAKTIJK DER GODZALIGHEID).
NIEUWE UITGAVE.
Prijs. . . . . f 1,75. — Gebonden. . . . . f 2,25.
NAAMLOOZE VENNOOTSCHAP
BOEKHANDEL
VOORHEEN
HÖVEKER & WORMSER.
Amsterdam.
Pretoria.